

NAZIV DISERTACIJE: Kvalitet života lica treće životne dobi kroz salutogenezu

Autor: Jasmina Mahmutović

Mentor: Prof. dr. Arif Smajkić

Datum odbrane: 28.11.2015. godine

DOI: <https://doi.org/10.17532/DD.2015.06>

SAŽETAK

Uvod: Salutogencza se označava kao porijeklo zdravlja, traganje za faktorima zdravlja i dobrobiti. Središnje mjesto zauzima suština osjećaja koherentnosti i generalizovani resursi otpornosti. Osjećaj koherentnosti, zdravlje, te kvalitet života i blagostanje su u korelaciji. Iznalaženjem strategija i preventivnih programa u kontekstu salutogenog modela ljudima se omogućava zdravo starenje i kvalitetniji život. Ciljevi istraživanja: opisati distribuciju osjećaja koherentnosti, procijeniti kvalitet života, provesti skrining depresije, te razviti originalni teoretski okvir za sadržaj preventivnih aktivnosti u kontekstu salutogeneze.

Ispitanici i metode istraživanja: Uzorak je činilo 600 osoba, starijih od 65 godina, podijeljenih u tri istraživačke grupe prema mjestu boravka i prema korištenju usluga Centra za zdravo starenje. Istraživanje je deskriptivno analitičko, studija presjeka, provedena tokom 2014. godine. Instrumenti istraživanja su: modifikovani anketni upitnik o sociodemografskim osobinama ispitanika, upitnik za procjenu osjećaja koherentnosti, upitnik o kvalitetu života, te gerijatrijska skala depresivnosti i raspoloživa međunarodna iskustva u brizi o licima treće životne dobi, uključujući zakonsko-normativnu regulativu. Za statističku analizu podataka korišten je programski sistem SPSS for Windows, te je vrijednost $p < 0.05$ smatrana statistički signifikantnom.

Rezultati: Korisnici Centra za zdravo starenje su imali najveću prosječnu vrijednost osjećaja koherentnosti, $M = 76,22 \pm 11,31$. Najveći procentualni udio ispitanika sa jakim osjećajem koherentnosti su korisnici Centra za zdravo starenje (44,5%). Ispitanici koji stanuju u svojim domovima i koriste pogodnosti Centra za zdravo starenje, imaju najveće vrijednosti kvaliteta života u sve četiri mjerene domene — fizičko zdravlje, psihičko zdravlje, društvena interakcija i životna sredina. Individualna percepcija kvaliteta života u našem uzorku, zavisi od pola ispitanika, starosti, mjesta boravka, razvijenosti osjećaja koherentnosti, školske spremne, religijskog ubjeđenja, mjesečnih prihoda i depresivnosti ispitanika. SOC skor i depresija su u negativnoj korelaciji $\rho = -0,543$.

Zaključak: Za sistemsko i dugoročno unapređenje kvaliteta života lica treće životne dobi u kontekstu salutogeneze neophodan je intersektorski interdisciplinarni angažman čitavog društva, ali i razvijena mreža institucija koje će ovoj populacionoj grupi ponuditi suportivne sadržaje fiziološkog starenja.

Ključne riječi: salutogeneza, lica treće životne dobi, kvalitet života

DISSERTATION TITLE:**Author:** Jasmina Mahmutović**Mentor:** Prof. dr Arif Smajkić**Date of defence:** 28. November 2015.**DOI:** <https://doi.org/10.17532/DD.2015.06>**ABSTRACT**

Introduction: Salutogenesis is designated as the origin of health, it means the search for factors of health and well-being. The focus is on the essential sense of coherence and generalized resistance resources. Sense of coherence, health, as well as quality of life and well-being are correlated. Finding strategies and prevention programs in the context of the salutogenic model enables people healthy aging and quality of life.

Research objectives: to describe the distribution of sense of coherence, to assess quality of life, to conduct depression screening and to develop an original theoretical framework for prevention activities of the elderly persons in the context of salutogenesis.

Subjects and Methods: The sample is consisted of 600 people older than 65 years, divided into three research groups according to place of residence and by using the services of the Center for Healthy Aging. The study is descriptive analytical, cross-sectional study, conducted during 2014. Research instruments are: modified questionnaire on socio-demographic characteristics of respondents, the life orientation questionnaire-SOC, WHO Quality of life questionnaire, Geriatric Depression Scale and available international experience in the care of elderly persons, including legal and non-native regulations. For the statistical analysis of the data the program system SPSS for Windows is used and the value of $p < 0.05$ is considered statistically significant.

Results: The respondents of the Center for Healthy Aging has the highest mean of sense of coherence, $M = 76.22 \pm 11.31$. The largest share of respondents with a strong sense of coherence is beneficiaries of the Center for Healthy Aging (44.5%). Respondents who live in their own homes and who are at the same time users of the Center for Healthy Aging, have the highest value of quality of life in all four measured domains - physical health, psychological health, social interaction and the environment. Individual perception of quality of life in our sample depends on gender, age, place of residence, the development of a sense of coherence, level of education, religious beliefs, monthly income and depression. SOC score and depression are negatively correlated $\rho = -0.543$.

Conclusion: The systemic and long-term improvement of the quality of life of elderly persons in the context of salutogenesis necessarily needs intersectorial and interdisciplinary engagement of the whole society.

Key words: salutogenesis, elderly persons, quality of life